

JAPETI KIR. ÜGYESZSEG
1916 NOV. 20
ATVETTE

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foaia Poporului Român”, „Foaia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 28 c. r., pe jumăt. de an 14.40 C., pe un spt. de an 7.20 C. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foaia Poporului Român”, „Foaia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 10 cor., pe jumăt. de an 5 cor. Abon. la mai multe ex. 4 Cor. la an.

Nu se face pace separată cu Rusia

— Demințrea guvernului rus —

Geneva, 18 Noiembrie. — Agenția Telegrafică din Petersburg publică o demințire oficială a guvernului rus, care declară că mincinoase toate știrile despre tratative secrete ale Rusiei cu

Germania în vederea unei păci separate, și declară că Rusia alăturarea de aliații ei va combate dușmanul până la ora biruinței finale, fără a se gândi la încheierea unei păci separate.

Ce răspunde Germania la tânguiriile Rusiei pentru soarta Poloniei

Berlin, 18 Noiembrie. — „Krenzzeitung” inspirat de cercuri autorizate germane face următoarele declarații cu privire la protestul Rusiei contra restabilirii regatului polon de către Puterile centrale. Nu poate fi vorba de o violare a convențiilor internaționale, căci starea de războiu a desființat aceste convenții. Puterile Centrale nu exercită nici o presiune asupra polonilor de a ridica armele contra Rusiei. Despre teritoriul fostului regat polon am putut dispune după placul nostru fiindcă noi l'am dobândit cu sângele soldaților noștri.

„Vossische Zeitung” crede: Promisiunile Rusiei pentru viitor nu vor fi luate așa de serios de către poloni. Rusia făcuse promisiuni mai mult polonilor, decât Germania și Austro-Ungaria lor ar putea sau ar voi să le promită. Pe când Rusia făgăduiește independența Poloniei asupra unor ținuturi din care nu dispune nici 1 km. pătrat, Puterile Centrale sunt în măsură să realizeze imediat promisiunile lor.

Alte ziare germane relevă faptul curios, că pe când Puterile Centrale au anunțat proclamarea independenței polone la 3 Nov., Rusia a lăsat să treacă atâtea zile până ce să se pronunțe asupra acestei proclamații. S-ar fi putut aștepta, ca țarul să nu lase să treacă nici o zi, nici o oră pentru a-și da glas mâinii pentru ceea ce au făcut Puterile Centrale cu Polonia „lui”. Lucrurile s'au întâmplat cu totul altfel. Multe zile au trecut până ce lumea a aflat de protestul țarului. De ce a făcut țarul atâtea timp, și de ce vorbește acum? Țarul a făcut fiindcă știa, că cu un simplu protest nu putea câștiga ispravă, ci trebuie să lege țara polonă și cu anumite promisiuni către poporul polon. Promisiunile pentru poloni sunt mult mai ușor de făcut, ca protestul țarului să întârzie. Au trebuit întâi Puterile apusene, aliații Rusiei să exercite o presiune asupra țarului, ca acesta să declare în fine că polonii își vor redobândi un regat sub sceptrul ruresc.

Ciocnirea submarinului „Deutschland” cu un șlep

— Șlepu s'a scufundat. — „Deutschland” nu-i avariat —

Londra, 18 Noiembrie. — Reuter Bureau a-tilă din New London (America):

Submarinul comercial german „Deutschland” s'a întors la ora 12 și 15 minute în port, deoarece s'a ciocnit cu un șlep care-l însoțea.

Șlepu s'a scufundat.

7 persoane din echipajul șlepu s'au înecat.

O vătămare a submarinului „Deutschland” nu s'a constatat.

Berlin, 18 Noiembrie. — Din America au sosit știri la Karlsruhe, după care și vapoare comerciale înarmate se află acum în marea deschisă în urmărirea submarinului comercial „Deutschland” pentru a împiedeca drumul lui spre patrie.

„Deutschland” a luat pe bord și poșta americană pentru reprezentanții Statelor-Unite din Statele Centrale.

Armata lui Sarrail ocupă zona neutrală din Grecia

Amsterdam, 18 Nov. — Ziarul „Times” a-tilă din Atena: Ministrul de războiu francez Rognes a comunicat guvernului grec, că generalul Sarrail va trimite trupele Ententei, ca să ocupe zona neutră de a lungul graniței Greciei vechi. Prim ministrul grec a aprobat aceasta. Ententa

va folosi căile ferate grecești pentru a aproviziona Salonicul cu alimente și muniții. Reprezentantul Franței a mai rugat guvernul grec, ca să nu mai silească ofițeri cari s'au asociat la mișcarea națională al lui Venizelos ca să iasă din armata greacă.

Polonezii curăță țara lor de toate urmele tiraniei rusești

Varșovia, 18 Noiembrie. — În cercurile populației polone decând cu proclamarea regatului polon se manifestă dorința generală de a înlătura totul, care ar mai putea fi privit, ca un simbol al tiraniei rusești. Conduc de acest punct de vedere, consiliul comunal din Varșovia a înlocuit numirile rusești ale străzilor și piețelor din capitala Poloniei cu nume naționale poloneze. Acuma opinia publică a Poloniei mai dorește să îndepărteze mai ales acele monumente, cari constituie o jignire pentru sentimentele naționale ale polonilor. În prima linie s'ar dori înlăturarea catedralei rusești de pe piața saxonă, fiindcă

aceasta cu turnul ei înalt domină întreg orașul și a fost ridicat, ca un simbol al stăpânirii rusești. Mult mai lesne decât împlinirea acestei dorințe va fi să se redea preoțimii catolice polone biserica catolică din strada Długa, îndepărându-se de acolo întreaga construcție de cupole ridicată de ruși. În locul monumentului lui Paskiewicz se va ridica statuia lui Kosciusko, care statuie se află însă în posesia familiei conțelui Paskiewicz. Vor mai fi înlăturate monumentele din piața verde și monumentul din Grokow cari vorbesc despre vechi regie polonă.

Războiul cu România

Liniiile românești au fost rupte la apus de Predeal. — Încă 2000 români prizonieri. — O înălțime luată cu asalt la granița Moldovei. — Populația civilă română ia parte la luptă.

De pe frontul român au sosit pe ziua de 17 Nov. următoarele știri:

La apus de strada Predeal, forțe austro-ungare și germane au rupt liniiile dușmane.

De altfel situația în nordul Munteniei este absolut favorabilă. Am făcut acolo pe ziua de ieri încă peste 2000 prizonieri.

La Sosmezó (Poiana Sărata) bavarezii au câștigat Runtul mare.

Lupta pentru înălțimile la sud-est de pasul Tulgheș continuă.

În Carpații păduroși în unele locuri o acțiune mărită a artileriei ruse.

În munții Gurgeului, pe înălțimile la răsărit de valea Putna, rușii opun o rezistență dărză atacurilor noastre.

La granița, la răsărit de Kézdivásárhely regimentul mult probat bavarez nr. 14, a luat cu asalt piscul Runtul mare, și l'a menținut contra puternicilor atacuri.

HÖFER, mareșal locot.

Trupele cari au înaintat la sud de Pasul Turnu roș, sub conducerea generalului Krafft von Dellmensingen, ca rezultat al luptelor lor de ieri au putut aduce încă 10 ofițeri și peste 1500 de soldați prizonieri.

În alte locuri ale frontului ardelenesc au mai fost prinși peste 650 români și capturând 12 mitralieze.

După stiriile trupelor, populația română ia parte la lupte.

Raportul de seară german mai anunță: În înaintarea noastră în Muntenia, precum anunță din nou trupele noastre, populația civilă opune o rezistență înarmată.

v. LUDENDORFF

(Comunicatul român anunță):

16 Nov. — Pe frontul de nord și nord-vest: La granița apusană a Moldovei, dușmanul a atacat în mai multe locuri fără succes. Am făcut 90 prizonieri și am capturat 2 mitralieze. La granița, la nord de Mungeni, până în valea Prahovei, acțiuni de luptă fără importanță și foc de artilerie. În regiunea Dragoslavole, dușmanul a atacat violent, dar în-

ă succes. A fost respins cu mari pierderi. In valea Oltului lupte aprige. Pe malul stîng, trupele noastre s-au retras spre Areful și Rădăcinești. Pe malul drept am menținut pozițiile noastre. In regiunea Jiului trupele noastre s-au retras spre Copăcinoasa, la sud-est de Tirgului și spre Corbești, la sud de Tirgului. La riul Cerna lupte de patrulă și slab foc de artilerie.

Pe frontul sudic: De alungul Dunărei, slab foc de artilerie și infanterie. In Dobrogea nici o schimbare

Comunicatul rus anunță:

(15 Nov.) Pe frontul ardelenesc: La nord și sud de valea Oltuzului, românii au întreprins un atac și au respins pe dușman, făcând prizonieri și capturând 3 mitralieze. In văile râurilor Tîrgului și Jiului, continuă atacurile îndărjite ale dușmanului. Dușmanul care a primit din nou înseminate întăriri de trupe germane, a reușit să împingă îndărăt in unele locuri trupele române. In Dobrogea nu-i nimic important de semnalat.

Ententa contează că armata lui Mackensen va trece Dunărea

Ziarele italiene afirmă pe temeiul informațiilor române, că pe toată linia Dunărei, au loc mari pregătiri din partea bulgaro-germană, cari vădesc că dușmanul va trece curînd Dunărea.

«Figaro» anunță din Petersburg, că pe frontul ruso-român au sosit importante întăriri rusești din Caucaz.

— In Anglia a sosit colonelul Rășca-nu din statul major român, cu o scrisoare specială dela cartierul român.

Englezii și italienii recunosc situația gravă a României

Ziarul londonez »Times« caracterizează astfel situația militară a României:

»Atacul românilor anunțat acum trei zile pe frontul Moldovei, a fost continuat. In schimb însă românii au fost respinși pretutindeni din punctele sudice. Toate schimbările de front se produc acum in avantajul dușmanului. In unele locuri, trupele puterilor centrale au câștigat teren până la 20 klm., ca la pasul Vulcan. La pasul Turnu-Ros românii au fost dați îndărăt cu 25 și jum. klm., la pasul Bran cu 27 klm. și la pasul Predeal cu 8 klm.»

Cu excepția celui din urmă caz, raportul român recunoaște toate aceste retrageri.

Ziarul italian »Corriere dela Sera« scrie că toate știrile ce vin de pe frontul român vorbesc de presiunea tot mai puternică a dușmanului și despre retragerea română. Fapt e că românii peste toate așteptările au rezistat timp îndelungat la sud-est de Câmpulung, in timpul acesta însă invaziunea dușmană pe malul stîng al Oltului a avansat 30 klm. până la satul Salatrucelu, care e situat numai 15 klm. la nord de orașul Râmnicu-Vâlcea.

Pe malul drept, unde sunt obstacole mai multe, urmează lupte la 25 klm. la sud de graniță. Și mai serioasă e situația in valea Jiului, unde românii au trebuit să se retragă in a doua lor linie de apărare, care servește pentru apărarea orașului Tirgul Jiu, situat 35 klm. la sud de linia de graniță. In celelalte sectoare ale frontului, unde sunt întăriri rusești, situația e mai acceptabilă pentru Români.

figurează: 1) folosirea căilor ferate grecești, ca garanție a înțelegerii amicale a Greciei, 2) predarea unei părți din artileria greacă și al materialului de războiu, 3) exilarea persoanelor suspectate a fi agenți germani, 4) ocuparea acelei porțiuni de teren între Grecia veche și Grecia nouă, de către trupele Ententei.

Generalul Roques și-a prelungit șederea in Atena și a avut noi convorbiri cu ministrii greci.

— Venizelos a trimis deja un regiment pe frontul macedonean, și înarmează acum un al doilea regiment. Roques a declarat că o bătălie grandioasă la primavera va decide victoria Ententei.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Ce anunță comunicatul italian. —
Höfer nu anunță nimic. —

De pe frontul italian, v. Höfer de la 17 Nov. anunță numai atât:

Nici un eveniment deosebit.

Höfer, mareșal-locot.

Comunicatul italian dela 16 Nov. anunță: Acțiuni de artilerie pe frontul Trentin. Artileria italiană a bombardat coloanele dușmane de trupe din valea Etsch și Astach. Aeroplane austriace au aruncat bombe asupra gării din Perlacarnia, fără a pricinui pagube, la canalul Fero, însă, au fost omorîte 2 femei și răniți 3 copii. Pe înălțimea St. Marco, la răsărit de Görz, trupele noastre sub protecția focului de artilerie au reocupat tranșeele evacuate la 14 Nov. Un atac de surprindere dușman a fost respins.

MERSUL RĂZBOIULUI

Se pregătește convocarea parlamentului comun al Ententei

Nimic deosebit pe frontul rus și italian. — In Macedonia, trupele Ententei continuă ofensiva la sud de Monastir. — Ministrul de război francez prezintă guvernului grec nouile cereri ale Ententei umilitoare pentru Grecia. — Violente lupte de artilerie la Somme.

De pe frontul rusesc au sosit pe ziua de 17 Nov următoarele știri:

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei: Nimic deosebit.

HÖFER, mareșal locot.

Acțiunea de luptă între Mare și Carpați a fost slabă.

v. LUDENDORFF

— Despre distrugerea prin foc al portului rus Archangelsc se mai anunță: 150 persoane au fost omorite, 650 au fost rănite, 37 magazi au fost distruse.

— Rudzienko a fost ales ca președinte al Dumei.

— Comunicatul rus dela 13 Nov. anunță că trupele rusești au trecut la atac la Narajovka, in regiunea înălțimilor la răsărit de satele Lipnica Dolna, și au gonit pe dușman din tranșeele noastre ce le-a ținut ocupate de ambele părți

de stradă la sud de Slaventin. Am făcut prizonieri și am capturat 2 mitralieze.

Din Balcan au sosit următoarele știri:

De pe frontul macedonean, comunicatul german dela 17 Nov. anunță:

Intre Malik și lacul Prespa, la marginea apusană a văcii Monastir și pe înălțimele la nord-est de Cegel in cercul Cernei, au fost respinse noi atacuri puternice ale Ententei.

— Generalul francez Karril a cerut guvernului grec să aresteze pe deputații gunariști Karantist din Ianina, fiindcă a pregătit o revoltă contra ofițerilor italieni și francezi.

— Un nou contingent de trupe italiene a sosit la Salonic.

— Ministrul de război francez, generalul Roques, care a sosit la Atena, a prezentat ministrului de război grec un memoriu cu cererile Ententei, intre cari

LUPTELE DIN APUS

Au eșuat noi atacuri anglo-franceze.

— Reprezentanții Ententei s-au constătit din nou la Paris. — In parlamentul englez se recunoaște că flota engleză face foarte puțin lucru contra pericolului submarinelor germane.

De pe frontul anglo-francez, pe ziua de 17 Nov. se anunță:

Pe ambele maluri ale riului Somme, s'au produs un timp oare-care lupte de artilerie foarte violente. Spre seară a urmat un atac englez la Beaucourt, care foc de pregătire a trecut și pe malul sudic al riului Ancre. A eșuat ca și un atac de noapte la apus de Le Sars. Pe valea Efers-Killoi, regimentul de grenadieri No. 5 la evacuarea unui cuib de englezi a capturat 3 mitralieze. Atacuri franceze de ambele părți de Saily-Saillis n'au adus avantajii atacatorilor. In timpul zilei și nopții a fost vie acțiunea de artilerie de ambele părți.

v. LUDENDORFF

— La Paris, au avut loc constături între reprezentanții guvernelor și statelor majore militare ale Ententei. Reprezentanții guvernelor, pe lângă Tittoni și ceilalți ambasadori ai Angliei, Rusiei, Italiei, Japoniei, și trimesii Serbiei, României și Belgiei, au conferat la Paris, iar reprezentanții militari la cartierul

general francez. Apoi cu toții au ținut o conferință finală comună.

— Deputatul francez Franklin Bouillon care împreună cu alți deputați, e însărcinat cu pregătirea lucrărilor pentru convocarea unui parlament comun al Ententei, a declarat că în curând acest proiect va fi realizat. Fiecare stat va trimite 25 delegați, adică 17 deputați și 8 senatori. Acest parlament internațional, se va întruni la fiecare 3 luni în altă Capitală a Ententei și se va ocupa cu toate chestiile la ordinea zilei. Ședințele vor fi secrete.

— În Camera lorzilor din Londra, lordul Sydenham a constatat că Anglia întreprinde foarte puțin lucru contra submarinelor germane. Amiralitatea engleză ar trebui să fie mai energică, iar flota engleză să fie mai activă în ofensivă.

— În poliția irlandeză din Dublin s'a descoperit o conspirație. Câteva sute de polițiști au intrat în organizația revoluționară.

— »Times« află că e probabil ca ministrul de război Lloyd George să devie dictatorul Angliei pentru procurarea de alimente.

Știrile zilei

Romanța Automobilului

Păzeal!...
Păzea că trece 'n goană,
Alcargă,
Văjăe ca vântul. —
Și dacă n'ai urechi normale, te face una cu pământ!
El vine drept din arsenalul Progresului uman
Modern. —
Să te trimiță 'n beznă rece a Absolutului etern!...

Păzeal!...
Că trece 'n sbor Copilul Civilizației extreme
Și svârle 'n aer trei semnale. —
Trei versuri mici
Din trei Poeme
Pe care trei poezi odată
În trei orase le-au cântat. —
Un leit-motiv
Trei note scurte
Cu timbrul Galbenului mat...
Dar cine poate pricepe simbolul celor 3 semnale,
Ce conturează 'n spațiu
Albe
Și verzi intenții criminale?

Păzea, că e iresponsabil!...
El are flacări în artere. —
Și te lovește fără veste cu 40 de cai putere!
Pufnește,
Sbârână,
Se 'ntoarce
Și lasă 'n urma lui
Pe drum,
Miros albastru de benzină
Și nori de pulbere
Și fum.

S'a dus!...
Adio!...
Poate acum deja comite alte crime!
Pe când în urma lui se scoală din praf infirmitățile victime. —

Un șir de morți
Jertfiți cu sîla pe-afarului nobilului Sport. —
Și indignați gesticulează
Pe drum. —
Iar tu ești primul mort
Care-a 'nviat!...
Și scuturându-ți de praf, în soare, macferlanul —
Răcnești în urma lui:
— De geaba! Te face marș Aeroplanul!...

Gh. Topîrcănu

Prim ministrul și ministrul de interne în Ardeal

Contele Tisza și ministrul de externe Ioan Sandor, au sosit la Murăș-Oșorhei și au fost întâmpinați de comitele suprem George Bernadi, primarul Nagy. Miniștrii au avut convorbiri cu comisarul guvernamental N. Befegh și contele Artur Teleki și contele Metztes. Au fost vizitate apoi comunele din comitat. Pretutindeni prim ministrul a mângâiat pe locuitori, făgăduind că guvernul va face totul pentru a reconstrui localitățile distruse. Ministrul de interne a promis că va dispune să se puie mai multe trenuri la dispoziția refugiaților, iar aprovizionarea cu alimente să se facă mai repede.

Regularea vânzării tutunului

Ministrul de finanțe, Ioan Teleski, a dat o ordonanță pentru a pune capăt scumpirii fabricațiilor de tutun ce apăsă interesele micilor traficanți de tutun. Prin această ordonanță se oprește proprietarilor de restaurante, cafenele și birturi și din alte localuri publice să numai vândă nici un fel de fabricație de tutun, țigări sau țigarete. Abaterile se vor pedepsi pe lângă amendă în bani și cu închisoare până la o lună. În cluburi, la casine, la cantine militare și la spitale militare însă se poate vinde mai departe țigări. În timpul lipsei de fabricație de tutun băcăniile, care se ocupă și ele cu vânzarea tutunului nu vor primi tutun. Ordonanța mai precizează apoi câtă cantitate de tutun și țigări se poate acorda micilor traficanți.

Prizonieri austriaci de naționalitate italiană în armata Italiei

La Turin au sosit Joi, cu calea ferată prin Franța încă 1600 prizonieri austriaci de naționalitate italiană, eliberați de Rusia. Ast-fel s'a urcat la 4000 numărul supușilor austriaci, extradați de Rusia Italiei cari luptă în rândurile armatei italiene contra patriei lor. Intre acești prizonieri eliberați se află și 45 ofițeri. Ei au plecat din portul Arhangelesc la 14 Octombrie pe vaporul »Hunt Spill« (fostul vapor austriac Körber). Drumul a fost foarte agitat din cauza pericolului submarinelor. La gara din Turin, prizonierii au fost primiți de o mare mulțime, iar prefectul în numele guvernului Italian a ținut o vorbire insuflețită.

Prim-ministrul austriac la Bpesta

Săptămâna viitoare prim ministru austriac Dr. Ernst v. Körber și cu ceilalți membrii ai guvernului austriac vor veni la Budapesta pentru a-și vizita colegii ministeriali.

Regina României ca ziaristă

Regina Maria a României, principesa de Sachsa Koburg și Gotha, a intrat în rândul ziaristilor și publică acum într-o revistă engleză o serie de articole asupra poporului român, asupra moravurilor și calităților lui naționale. Pentru fiecare articol, regina României capătă 100 pfunzi sterlingi (2500 coroane) pe cari le varsă apoi la Crucea roșie română.

O mie de hectolitri de miere confiscată

Detectivii poliției din Sătmar au descoperit în magaziiile căilor ferate, care aparțin casei de păstrare din Sătmar 300 de butoaie cu miere cuprinzând aproape o mie de hectolitri. Cum în cazul acesta este vorba de o îngrămădire

ilegală de marfă, mierea a fost confiscată.

O dare pe alergări de cai și jocul de cărți

Comisia financiară a Consiliului comunal budapestan a desbătut în ședința ei de ieri proiectul de dare asupra petrecerilor. Consilierul Alex. Pető, a cerut să se urce darea asupra curselor de cai și jocului de cărți.

Se plâng cafegii

O deputație a proprietarilor de cafenele s-a prezentat ieri la președintele de alimentație publică la baronul Kürthy și s-au plâns lui, că nu numai în micile lăptării și cafenele se servește după amiază cafea, ci și în birturi, unde lumea se duce în număr și mai mare, fiindcă află acolo cafea. Ei au cerut apoi să se stabilească prețuri maxime pentru lapte, unt și brânză. A răspuns baronul Kürthy că a luat toate măsurile, ca nicăieri după amiază să nu se servească în localuri publice cafea cu lapte.

„Deutschland“ iarăși pe drum

Biroul Renter anunță din New London (Connecticut America), că submarinul comercial german »Deutschland« a părăsit ieri portul american la ora 1.30 dimineață.

Rebeliunea într'un lagăr de prizonieri austro-ungari în Rusia

Din Bena se anunță: într'un lagăr de prizonieri, unde s-a făcut încercarea de a se lăsa de acolo prizonieri austro-ungari de naționalitate italiană, pentru a-i trimite în Italia, a izbucnit o revoltă.

Arestarea unui spion român în Brod

Ziarul croat Hrvatzki Nevnik, anunță, zilele acestea a fost arestat un spion român în uniformă de sergent major, austro-ungar în localitatea Brod și Sava. Spionul acesta a călătorit cu trupele noastre și fiindcă arăta un interes deosebit pentru stările din armata noastră, și pentru dislocările trupelor dânsul a fost arestat. S-a găsit la dânsul nu mai puțin decât douăzeci și șase de pașapoarte de călătorie prevăzute în ordine cu toate stampilele și iscățiturile.

Numai 2 coroane

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele
— »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Comerciant

român de bransa mixtă, liber de armată, cantă aplicatic. — Adresa la administrația ziarului,

Calendarul nostru pe anul 1917,

Se va pune săptămâna viitoare în vânzare. Lucrat cu o deosebită îngrijire și din partea redacției, și ca execuție tehnică, — va fi cel mai frumos și mai interesant calendar românesc din Ungaria. Nici un calendar n'a avut atâtea chipuri frumoase, atâtea material distractiv, ca acest

Calendar al Poporului Român — al cărui preț este de 60 fileri plus 10 fileri porto postal. Ni-mene să nu cumpere alt calendar până ce nu va vedea Calendarul Poporului Român. Cu săptămâna viitoare comenzile încep să fie executate.

Frontul de luptă ruso-român

Dăm aci o hartă mare și interesantă a întreg frontului de luptă ruso-român și bucovinean. Sunt în această hartă indicate toate locurile care au fost teatrul de luptă în Ardeal, și sînt acum încă loc de încăierări la granița româno-rusă.

De ce cîntă păsările?

Așa dar finețea nervoasă și supra energia nervoasă — aceasta din urmă corespunzând materiei de combinație instabilă, explosivă, sorbită de nervul bine hrănit din sîngele bogat — amîndouă datorite zborului, iată cele două condiții ale inclinației estetice așa de accentuate la păsări. Această inclinație s'a întipărit, prin ajutorul selecției sexuale, în chiar ființa lor. Cine n'a auzit modulațiile pline de armonie, de o savantă simetrie și variațiune, ale sublimiei privighetori? Ce se poate compara cu splendidul colorit al pînului sau păsării paradisului, ori cu infinita gamă de nuanțe suave, care mi-a desfășurat privirea în pavilionul de păsări ale grădinei zoologice din Berlin? O doamnă din cea mai înaltă și veritabilă aristocrație, prezintă oare o siluetă mai elegantă, se mișcă mai grațios, cochetează mai tandru decât un porumbel? Și broderia delicată și nuanțată a unei lianice demoașele, denotă oare o nervozitate cu mult mai fină decât cuibul aceluia pițigoiu african, construit cu multă artă în formă de pangă, dintr-o adevărată pânză țesută din lînă, bumbac, păr de cal și alte materii, și atârnat cu fire lungi de vârful unei ramuri? Cît despre darul de a imita, de a reproduce vorbele altora, aptitudine artistică interioară datorită de asemenea nervozității, întrucît cutare fițișon care papagalicește păreri literare ale altora, este superior graurului, corbului sau bigbului papagal »cu drept cuvînt poreclit astfel pentru mania lui de a... mîmulari pe alții?«

Păsările formează un adevărat high-life (ca să nu zic »haute volée) între dobitoace. Paserea paradisului, și alte păsări cu pene frumoase, au obiceiul de se scaldă de două ori pe zi, și apoi își netezesc cu grijă fiecare pînă în parte; iar multe dintre păsările cîntătoare, închipuie și ele de cîntecul lor, aleg totdeauna o ramură liberă din vârful copacului, când vor să-și arate talentul muzical. Unele merg pînă acolo cu rafinamentul, ca-și fac cuib cu două încăperi; în contrast cu acestea, vrabia, cioara, și alte păsări »plebeice«, își construiesc un cuib miserabil în care se refugiază numai pe vremea rea, preferînd pentru restul timpului petrecerea sulcerul liber. Dar aceste păsări sînt și prost îmbrăcate, au și voce desagreabilă, cum e firesc pentru niște ființe care trăiesc toată iarna din cerșit.

Văd ridicându-se două obiecțiuni în mintea cititorului:

1) Cului și forme frumoase, deși nu așa de frumoase ca la păsări, se găsesc și la alte animale, nezburătoare, de pildă la girafă, la zebra, la tigr, la jaguar, la gazelă...

2) De ce nu cîntă și aceste animale? Lăsînd deocamdată la o parte prima obiecțiune, voi răspunde la a doua.

Cu privire la finețea nervoasă, prima condiție a sentimentului estetic, observ că se cere mai multă impresionabilitate pentru a înțelege o melodie de cît pentru a admira o combinație de culori; mulți oameni n'au ureche muzicală, dar toți se bucură de culori frumoase; și prin urmare se poate ca niște animale destul de nervoase pentru a se bucura de culori, să nu fie destul de nervoase, pentru a resimți plăcerile estetice ale urechii.

Această deosebire între vîz și auz ne-o explică Psihologia: muzica se desfășoară succesiv în timp, pe cînd culorile sînt simultane; afară de aceasta, ochiul este un organ cu mult mai întreprîntat, mai complex și mai perfecționat de cît urechea.

— Va urma —

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțiu

Tipografia »Poporul Român«, VII, Ilka-utca 36.

Dela administrația »Foia Poporului Român«, Budapest, VII, Ilka-utca 36 se poate comanda următoarele:

Harta Europei împreună cu hartă Ardealului

cea mai nouă ediție, care cuprinde toate țările învrăjbite, fiecare țară separat colorată costă 1.50 cor., plus 10 fileri porto postal.